

РОЗПОДІЛ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА ЗВІТНИМИ ПЕРІОДАМИ

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України
“Ніжинський агротехнічний інститут”

Анотація. В бухгалтерському обліку використовують різні періоди для нарахування амортизації необоротних активів. Такими періодами можуть бути: рік, квартал, півріччя, дев'ять місяців, місяць, день. Передбачені різні правила і способи розподілу амортизації необоротних активів між звітними періодами.

Ключові слова: бухгалтерський облік; фінансова звітність; необоротні активи; амортизація; звітні періоди.

ALLOCATION OF DEPRECIATION OF NON-CURRENT ASSETS BY REPORTING PERIODS

Abstract. In accounting use different periods to calculate depreciation of non-current assets. These periods can be: year, quarter, half-year, nine months, month, day. There are various rules and methods for distributing depreciation of non-current assets between reporting periods.

Keywords: accounting; financial reporting; non-current assets; depreciation; reporting periods.

У процесі використання вартість необоротних активів розподіляється протягом звітних періодів за допомогою амортизації. П(С)БО 7 “Основні засоби” визначено звітними періодами для нарахування амортизації необоротних активів рік і місяць [1]. Пунктом 29 П(С)БО 7 “Основні засоби” передбачено, що нарахування амортизації проводиться щомісячно.

При застосуванні прямолінійного методу місячна сума амортизації визначається діленням річної суми амортизації на 12. У разі застосування методів зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивного місячна сума амортизації визначається діленням суми амортизації за повний рік корисного використання на 12 [1].

Згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [2] і НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [3] принцип періодичності припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності.

Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (ст. 13) звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна фінансова звітність складається за результатами першого кварталу, першого півріччя, дев'яти місяців. Крім того, відповідно до облікової політики підприємства фінансова звітність може складатися за інші періоди [2].

Отже, періодами нарахування амортизації є рік, місяць, квартал, півріччя, дев'ять місяців. Також амортизацію можна нараховувати щоденно, зокрема в управлінському обліку.

В міжнародній практиці застосовують різні правила (конвенції, політики) розподілу амортизації за неповними періодами [4; 5; 6; 7]:

1. Пропорційно періодів (років, кварталів, місяців, днів) використання активу (in proportion to periods (years, quarters, months, days) of use of asset). Амортизацію необоротних активів можна розраховувати за роками, кварталами, місяцями, днями. Для цього вартість необоротних активів ділять на кількість років, кварталів, місяців, днів використання необоротного активу;

2. Розподіл амортизації здійснюється використовуючи найближчий повний місяць або частину року (prorate using nearest full month or fraction of year). Відповідно до цього правила активи введені в експлуатацію до/або п'ятнадцятого числа місяця, амортизуються як за повний місяць; активи, введені в експлуатацію після п'ятнадцятого числа місяця, амортизуються в наступному місяці. Активи, що вибули

до/або 15 п'ятнадцятого числа місяця в цьому місяці не амортизуються, а активи, що вибули після 15 п'ятнадцятого числа місяця, амортизуються за цілий місяць;

3. За правилом найближчого цілого року (nearest whole year convention). Активи, введені в експлуатацію протягом перших шести місяців року амортизуються як за цілий рік, а активи, введені в експлуатацію протягом других шести місяців року не амортизуються в цьому році. Відповідно, активи, що вибули протягом перших шести місяців року в цьому році не амортизуються, а активи, що вибули протягом других шести місяців року, амортизуються як за увесь цілий рік;

4. За правилом однієї половини року (one-half year convention). Активи, що надійшли або вибули протягом року, розглядаються такими, що надходили або вибували посередині року. Тому підприємство нараховує амортизацію на активи за половину року при їх надходженні і половину року при їх вибутті;

5. За правилом середини місяця (mid-month convention). Активи, що надійшли або вибули протягом місяця, розглядаються такими, що надходили або вибували посередині місяця. Тому підприємство нараховує амортизацію на активи за половину місяця при їх надходженні і половину місяця при їх вибутті;

6. За правилом середини кварталу (mid-quarter convention). Активи, що надійшли або вибули протягом кварталу, розглядаються такими, що надходили або вибували посередині кварталу. Тому підприємство нараховує амортизацію на активи за половину кварталу при їх надходженні і половину кварталу при їх вибутті;

7. Врахування повних років амортизації в рік придбання і не нарахування амортизації в рік вибуття (full years' depreciation in year of purchase, none in year of disposal). За цим правилом амортизація нараховується за цілий рік надходження основного засобу, і не нараховується в рік вибуття основного засобу;

8. Не нарахування амортизації в рік придбання і нарахування повних років амортизації в рік вибуття (no depreciation in year of purchase, full year's in year of disposal). За цим правилом амортизація не нараховується в рік надходження основного засобу, і нараховується за цілий рік вибуття основного засобу.

Висновки. Таким чином, передбачені різні періоди для нарахування амортизації необоротних активів, зокрема: рік, квартал, півріччя, дев'ять місяців, місяць, день. Також існують різні правила розподілу амортизації необоротних активів по цих періодах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, затверджено наказом Міністерства фінансів України 27 квітня 2000 р. № 92, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 травня 2000 р. за № 288/4509. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджено наказом Міністерства фінансів України 07 лютого 2013 р. № 73, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

4. <http://www.oregon.gov/das/Financial/Acctng/Documents/15.60.20.pdf>.

5. <http://www.accountingscholar.com/partial-year-amortization.html>

6. <https://www.calculatorsoup.com/calculators/financial/depreciation-declining-balance.php>.

7. *Intermediate Accounting: Principles and Analysis / Terry D. Warfield, Jerry J. Weygandt, Donald E. Kieso.* – 14th edidion. – Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2012. – 1646 p.

Сук Петро Леонідович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України “Ніжинський агротехнічний інститут”, Ніжин, e-mail: otmts@ukr.net

Suk Petro Leonidovich – doctor of economics, professor, professor of the department of accounting and taxation, separate subdivision of the National university of bioresources and nature management of Ukraine “Nizhyn agrotechnical institute”, Nizhyn, e-mail: otmts@ukr.net